

İsrail'in Lübnan Operasyonu: Hizbullah'a Yönelik Savaşın Bölgesel Tezahürleri - Tuğçe Ersoy

7 Ekim'deki Hamas saldırılarının akabinde İsrail, Gazze'de başlattığı savaşı sürdürürken, saldırılardan bir gün sonra Hamas'a destek olmak üzere Hizbullah'ın ülkenin kuzeyine roket fırlatarak açtığı cephe ile çift taraflı çatışma durumuna girdi. İsrail Başbakanı Netanhayu Hamas'ı yok etmek olarak açıkladığı savaş hedefini Gazze'de henüz gerçekleştiremedi ama Eylül ayında Hizbullah'a yönelik başlattığı askeri ve istihbarat operasyonlarında görece bir başarı elde ettiği öne sürülebilir. Gelgelelim bu askeri "başarı" Lübnan'da bine yakın sivilin ölmesi ve on binlerce insanın yerinden olması ile beraber geldi. Hizbullah üyelerinin taşıdığı çağrı cihazlarının ve telsizlerin uzaktan patlatılmasıyla başlayan

operasyonun en tepe noktası Hizbullah'ın Beyrut'un güneyindeki karargâhına İsrail Hava Kuvvetlerinin gerçekleştirdiği saldırı sonucunda örgütün lideri Hasan Nasrallah'ın öldürülmesi oldu. Dünya, özellikle ABD ve Fransa, İsrail'in Lübnan'a yönelik bir kara harekâtını engellemeye çalışırsa; İsrail ordusu güney Lübnan'da önceden belirlenmiş bölgelere girerek burada Hizbullah'ın altyapısına ve üyelerine yönelik operasyon yapmaktan geri durmadı.

İki taraf arasında giderek hızlanan ve genişleyen karşılıklı çatışma halinin yükselerek İsrail'in Lübnan'ı işgali ve olası bir bölgesel savaşa evrilmesine dair endişeler arasında İsrail ordusunun başlattığı "sınırlı" kara harekâtında İsrail'in sarıh bir stratejisi veya bir çıkış planı olmaksızın kendisine zarar vereceğini düşünenler de mevcut.

Nitekim İsrail'in Hizbullah ile savaşının Hamas ile olandan farklı olduğu gibi; Lübnan ve Gazze'de sürdürülen çatışma da aynı değildir. Hamas'ın aksine Hizbullah'ın spesifik amaçlarından biri İran'a karşı geniş çaplı bir askeri operasyon karşısında bir caydırıcı mekanizma, bir aktör olarak konumlanmaktır. Bu açıdan Hizbullah'ın elindeki füzeler İsrail şehirlerini ve altyapısını hedef alabilecek ikinci saldırı kapasitesi oluşturmaktadır; bunun da İran'ın çıkarları için hayati olduğunu öne sürmek mümkündür. Bu açıdan İsrail'in Hizbullah'ın mühimmat depolarına saldırması ve üst düzey liderlerini hedeflemesini bu çerçeveden okumak mümkün olabilir. Son tahlilde, hem İran'ın hem de Hizbullah'ın en önemli silahlarını riske atmamak için sebepleri vardır.

Bununla beraber, İsrail ordusu Hizbullah'ın kapasitesine büyük zararlar verebilecek olsa da, örgütün kapasitesini tamamen bertaraf etmesi ihtimali gerçekçi değildir. Bu noktada eksik olansa askeri operasyonla elde edileni diplomatik bir çerçeveye oturtarak 7 Ekim'den beri roket ve İHA saldırılarından dolayı İsrail'in kuzeyindeki evlerini terk eden yaklaşık altmış bin kişinin dönmesini sağlayacak bir uzlaşmaya varılmasıdır. Ne yazık ki, bu da olası görünmemektedir.

Lübnan'daki İsrail saldırısından İran doğrudan zarar görmese de; Ayetullah Ali

Hamaney'den sonra bölgesel direniş eksenindeki ikinci en önemli lider Nasrallah bu saldırıda öldürüldü. Nasrallah'ın öldürülmesinden ve İran'ın en değerli vekilinin darbe almasından sonraki aşamada en büyük endişe İran'ın nasıl bir cevap vereceği olmuştur. İran İsrail'in Lübnan operasyonuna cevabının diğer vekilleri aracılığıyla vermeyeceğinin sinyallerini vermişti. Kaldı ki 1 Ekim'de İran, sürpriz bir saldırı başlatarak yaklaşık 180 balistik füzeyle İsrail'i vurdu. Füzelerin bir kısmını hava savunma sistemi (Demir Kubbe, Davud'un Sapanı ve Arrow-3) durdurdu ancak çoğunluğu sistemi aşarak başta Tel Aviv ve çevresi olmak üzere pek çok yere düştü. Saldırı askeri ve güvenlik kurumlarını hedefledi; özellikle de MOSSAD karargâhı ile hava kuvvetleri üsleri hedef alındı.

Böylelikle İran, İsrail ile Hizbullah arasında geçtiğimiz iki haftadır süren çatışmanın içerisine Nisan'dakinden çok daha ciddi bir füze saldırısıyla dâhil oldu. Bu noktada 7 Ekim'den sonraki süreçte, çatışmanın Gazze'den İsrail-Hizbullah-İran cephesine kaymasıyla yeni bir aşamaya girildiğini söylemek mümkünse de İran'ın bu son saldırısıyla bölgesel savaşın fitilinin ateşlendiği iddiasına temkinli yaklaşmakta fayda vardır.

Şüphesiz İsrail'in İran saldırılarına sert bir karşılık vermesi beklenmektedir. İsrail ordu sözcüsü Daniel Hagari'nin "bu saldırının neticeleri olacak" demeci de bunu doğrular niteliktedir. Dolayısıyla İran ile İsrail arasında yumruklaşmanın sürmesi bekleniyor ancak başkanlık seçimlerine beş hafta kalan ABD'nin sürüklenmek zorunda kalacağı bölgesel bir savaş istemediğini de öngörmek mümkün. Zira böylesi bir savaş sadece İsrail'in ve bölgenin güvenliği açısından değil; ABD'nin küresel pozisyonu ve küresel ekonomi açısından da neticeler doğuracak bir savaş olacaktır.

Dolayısıyla bölgesel bir savaş rasyonel olan hiçbir aktörün çıkarına değildir. İsrail zor bir dengeleme stratejisi izleyerek Hizbullah tehdidini ortadan kaldırırken; bunun kendisini çok daha fazla tehdit altında bırakacak başka bir çatışmaya evrilmesini önlemek yönünde hesaplama yapmak durumundadır.

Her ne kadar Gazze'den halen İsrail'in saldırılarında hayatını kaybeden sivillerin

haberi gelmeye devam etse de; gelinen noktada, buradaki çatışma Eylül ayının ortalarından itibaren İsrail'in operasyon listesinde önceliğini kaybetmiş gibi görünüyor. Böyle bir durumun olası neticelerinden biri rehine ve ateşkes anlaşmasına dair şansın giderek azalması olacaktır. Görüldüğü kadarıyla da İsrail ordusu yedeklerini kuzeyde savaşmak üzere çağırmaktadır.

İran'ın gerçekleştirdiği hava saldırılarının "görelî" başarısızlığı ve Yafa'da bir Filistinli dışında sivil kayıp verilmemiş olması İsrail'de ultra-milliyetçi-dindar kesim içindeki bazılarında İran'ın nükleer tesislerinin vurularak karşılık verilmesi doğrultusunda sesler yükseldi. Bu konuda kabinede mutabakata varılmadığı gibi Biden böyle bir seçeneği onaylamadığı şeklinde açıklama yaptı. İsrail'in İran ile gerginliğin yükselmesi halinde ABD'ye ihtiyacı olacağı vakıdır. Zira İsrail sadece hava savunması açısından değil, ofansif operasyonlar için silah tedariği noktasında da ABD'ye bağımlıdır. Lübnan'daki "askeri başarıdan" ötürü öfori halindeki kesimlerin İran'da [nükleer tesisleri vurmaya](#) yönelik taleplerinin ABD'de karşılığı yoktur. Şimdiye kadarki operasyonlarına, açıklandığı üzere, ABD'ye haber vermeden girişen İsrail'in böylesi bir durumda Amerika ile koordine olmadan hareket etmeyeceğini beklemek makuldür. Nitekim New York Times gazetesindeki [yazısında](#) Thomas Friedman da Biden yönetiminin endişelerinden birinin Netanyahu'nun ABD'yi İran'ın nükleer tesislerini hedef alan bir çatışmanın içine çekmek olduğunu yazmıştı. Böylesi bir durumun Kasım'daki seçimlerin neticesini etkileme ihtimali taşıdığından İsrail'in İran'ın saldırısına vereceği karşılığın bölgesel savaşı tetiklemekten ziyade bir misilleme dengesini kuracak şekilde olmasını beklemek makul olabilir. Zira İsrail açısından hem olası bir Lübnan işgali hem de İran ile bölgesel bir kriz kazançtan çok kayba neden olacaktır.

Doç. Dr. Tuęe Ersoy-Ceylan, İzmir Kâtip elebi Üniversitesi

Tuęe Ersoy-Ceylan İzmir Kâtip elebi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümü öğretim üyesidir. Galatasaray niversitesi'nden mezun oldu. Fransa'da Université Lyon II, Institut d'Etudes Politiques (IEP)'de Yakınoğu ve Akdeniz Araştırmaları Merkezi'nde eğitimine devam etti. Yüksek Lisans derecesini ODTÜ Ortadoęu Araştırmaları programından; doktora derecesini Marmara Üniversitesi Ortadoęu Araştırmaları Enstitüsü'nden aldı. 2015'te İsrail Hayfa niversitesi'nde bulundu. 2022 yılında Brandeis Üniversitesi Schusterman İsrail alışmaları Merkezi'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. İsrail siyaseti ve toplumu, Türkiye-İsrail ilişkileri ve Orta Doęu siyaseti üzerine çalışmaktadır. Son olarak *İsrail: Kimlik, Siyaset, Dış Politika, Güvenlik* kitabının editörlüğünü yapmıştır.

Bu yazıya atıf için: Tuęe Ersoy, "İsrail'in Lübnan Operasyonu: Hizbullah'a Yönelik Savaşın Bölgesel Tezahürleri " , Çevrimiçi Yayın, 4 Ekim 2024, <https://www.uikpanorama.com/blog/2024/10/04/te-3/>

Telif@UIKPanorama. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları

Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.